

2023. március 12., Nagyböjt 3. vasárnapja – Jn 4,5-42

„Lélekben és igazságban!”

Ma is fontos kérdés, amit a samariai asszony tett fel Jézusnak: Hol kell imádni az Istent? Kell-e templom? Próbáljuk megérteni sejtelmesnek tűnő válaszát!

Az evangéliumok tanúsága szerint Jézus gyengéd, féltő szeretettel viseltetett a jeruzsálemi templom iránt. 12 éves korában Atyja házának nevezte, ahol otthon van, gyakran zarándokolt oda. Az imádság házának szerette volna látni, ezért volt olyan harag benne, amikor azt látta, hogy rablók barlangjává lett, elüzettedett és lélektelen benne az istentisztelet, és próbálta legalább jelképesen megtisztítani. Jeruzsálemmel együtt megsiratta és prófétált a pusztulásáról.

A templom építése egy nép, egy közösség számára mindig az Isten iránti szeretetnek, hódolatnak a kifejezése volt, ahol az istentiszteletnek méltó helye van, akár a salamoni templomról, akár a babiloni fogság után épülről legyen szó, de igaz ez a Garizim hegyén a samaritánusok által épített templomra is. (A samaritánusok éppen azért építettek ott templomot, mivel a zsidók nem engedték őket bekapcsolódni a jeruzsálemi templom építésébe, sőt később, Kr. előtt 128-ban le is rombolták azt a zsidók.)

Úgy gondolom, hogy Jézus a samariai asszonynak adott válaszában nem a templom központi szerepe ellen beszél, hanem az Isten felé fordulás, a vele való kapcsolattartás jellemzőit fogalmazza meg. Amit az utolsó vacsorán az új szövetség alapvető szertartásának meghagyott, ahhoz nincsen szükség templomra, a korai keresztények évszázadokig családi otthonokban is meg tudták ünnepelni, de a későbbiekben, amint lehetett, ez nagyrészt a templomokba került át.

Mit jelent a Jézus által hangsúlyozott „lélekben és igazságban”?

A lélekben szót inkább nagybetűvel kellene írni, azaz a bennünk lakó Szentlélek által, akinek temploma vagyunk, teljes szívünkben, teljes odaadással. Az igazságról Jézus azt nyilatkoztatta ki, hogy az ő maga, az ő tanítása, a maga istenképével és követésének elvárásaival.

A zsidók számára a templom pusztulása az elítélés jele és beteljesedése volt. Ezt fogalmazták meg a próféták, amikor a babiloniak lerombolták a salamoni templomot, és ez lett a sorsa Jézus prófécijája szerint a második templomnak is.

Lehetséges, hogy amikor manapság elvész egy templom, az is az ítélet jele? Amikor évtizedekig üresen áll, eladják vagy más célra használják, esetleg merénylet áldozata lesz?

Nem a templommal van baj, hanem azzal, ami benne folyik!

Ha a templom nem a kegyelem jele, ahol a külső épület értelmét nem a közösség belső lelki temploma adja, mit sem ér! Ha nem a keveretlen jézusi igazságok hangzanak el benne, az istenszeretet mellett legalább ugyanolyan súllyal az emberszeretet parancsa, a mások szolgálatával és az ellenségszeretetig menően, akkor nem teljesíti be szerepét. Ha a templom pompája, ékességei, drága kincsei, melyeket az építők Isten dicsőítésére szántak, nem indítják az odajárókat a felebarátaik és a rászorulóknak önzetlen megsegítésére, Mennyei Atyánk nem leli örömét bennük.

Mindenesetre a lelki templom a fontosabb, a kőből épült nélkül is lehet Istennek tetsző az életünk és az istentiszteletünk. Ahogyan szent Pál mondja: „Mint élő kövek, épüljétek fel lelki házzá!”

Ezt erősíti szent Ágoston intelme is:

„Testvéreim, Isten egyháza mi magunk vagyunk. Ebben a világban épülünk, és a világ végén fogunk felszenteltetni. Az építés fáradtsággal jár, a felszentelés viszont ujjongó örömet hoz. Tehát: szívetekben az apostolok tanításából vessetek alapot, alázatból készítsétek a padlózatot, imádsággal és igaz beszéddel emeljétek falakká az üdvös tanítást, az Istenről szóló tanúságtétel legyen világító lámpás, oszlopként hordozzátok a betegeket, s mint a tető, oltalmazzatok a szegényeket, hogy mindörökké felszentelt templom lehessetek az ő bennetek lakása által.”

Vizsgáljam meg magamat: Lélekben és igazságban építem-e – és közösségem is – ezt az élő templomot, és mit tehetek azért a kőből épült templomért és híveikért, ahová járok?